

УДК 336.648

РИНОК КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Радченко Н.Г., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Summary: Research is sent to the study of credit resources cost forming problem for agricultural enterprises. Suggestions are worked out in relation to the improvement of credit structure cost. It will allow to do credit products more accessible.

Key words: credit products, credit cost, factors of credit cost forming, profitability of enterprise.

Постановка проблеми. Протягом багатьох років в Україні залишається актуальною проблема кредитування сільськогосподарських підприємств. Незважаючи на те, що сільськогосподарські підприємства мають постійний та значний попит на кредитні ресурси, задовольняється цей попит у мінімальних обсягах. Питома вага сільськогосподарської галузі у загальній структурі кредитних вкладень становить лише 7% у 20014 році. Головною проблемою недоступності кредитів для сільськогосподарських товаровиробників є висока вартість останніх.

Основні матеріали дослідження. Вагомими факторами впливу на вартість кредитних продуктів банків виступають: облікова ставка НБУ та процентна ставка за депозитами. За даними НБУ [1], було проведено аналіз динаміки облікової та кредитної ставки за останній період з 1 січня 2014 року по 1 квітня 2015 року. За результатами дослідження встановлено, що з початку 2015 року відбулося підвищення облікової ставки майже у 2 рази. Слід відзначити, що на сучасному етапі в умовах фінансової, економічної та політичної кризи в Україні очікувати на зниження цього показника не варто. Аналіз динаміки депозитної та кредитної ставок показав, що ці показники також мають тенденцію до зростання. Поряд з цим, процентна маржа є мінімальною.

Підвищення вартості кредитних ресурсів відбувається з одночасним зменшенням кількості банківських установ, що пропонують свої продукти. У процесі дослідження проаналізовано асортимент кредитних продуктів для агробізнесу та основні умови кредитування: коефіцієнт покриття; строк кредитування; відсоткова ставка та метод погашення кредиту. За результатами аналізу встановлено, що найбільшу пропозицію мають Райффайзен Банк Аваль, Укрексімбанк, Киевская Русь, ОТП Банк та Укргазбанк [2].

Розмір процентних ставок коливається від 21,69% до 25,78% по короткостроковим кредитам; від 21,17% до 24,33% - по довгостроковим позикам. Проаналізуємо, чи спроможні сільськогосподарські підприємства купувати кредити за такою ціною. Д. Рікардо зазначав, що використання кредиту буде доцільним тільки тоді, коли відсоткова ставка буде меншою або дорівнювати рівню рентабельності підприємства.

Використовуючи дані Державної служби статистики України, проаналізуємо рівень рентабельності сільського господарства. Слід відзначити, що в цілому за 2014 рік ця галузь продемонструвала непогані результати. Отже, в середньому по Україні, цей показник склав 26,3%. Найвищий рівень мали такі регіони як: Івано-Франківська – 50,4%, Хмельницька – 45,0%, Кіровоградська – 36,2%. Найнижчий рівень рентабельності мають Чернігівська область – 8,4%, Закарпатська – 7,5% [3].

Як бачимо, не всі регіони, а тим більше, окремі сільськогосподарські виробники спроможні виконати рівняння запропоноване Д.Рікардо. Отже, сільськогосподарські виробники потребують істотно інших кредитних ресурсів і насамперед іншої методики з розрахунку вартості кредиту. Ми пропонуємо удосконалити процес структурування кредиту за допомогою наступних пропозицій.

1. Термін сплати зобов'язань. Враховуючи фактор сезонності у виробництві сільськогосподарської продукції необхідно розробити платіжний календар, що враховував би сезонні зміни платоспроможності підприємств. За основу такого розрахунку пропонуємо взяти календар зі сплати фіксованого сільськогосподарського податку.

2. Строк надання кредиту. Розрахунок тривалості кредиту необхідно проводити на основі чистого прибутку за останні роки. Строк кредиту повинен становити термін, за який підприємство створює такий розмір прибутку, що в два рази перевищує суму кредиту.

3. Відсоткова ставка. Відсоткова ставка повинна відповідати наступним умовам:

1) відсоткова ставка повинна відповідати рівню рентабельності підприємства;

2) відсоткова ставка не повинна бути менше ніж ставка, яка формує рівень беззбитковості для банку за цим кредитним продуктом.

3) відсоткова ставка не повинна перевищувати ставку, що розрахована з середнього показника рентабельності у галузі.

4. Комісія, авансовий платіж та страхування. Розмір комісії пропонується залишити на розгляд фінансової установи, що видає кредит, з огляду на специфічність витрат, що виникають при адмініструванні даного кредитного продукту. Авансовий платіж необхідно розраховувати в залежності від суми придбаних основних фондів, з зворотним зв'язком. Тобто, чим більша сума інвестиційного кредиту, тим менший відсоток авансового платежу.

Для практичної оцінки пропозицій щодо підвищення доступності та привабливості кредитних продуктів пропонуємо розв'язати типову задачу, з урахуванням внесених пропозицій та у порівнянні з кредитним продуктом КБ «Приватбанк».

Отже, враховуючи вище приведені пропозиції щодо структурування кредиту, отримуємо наступні результати:

1) підприємство має рентабельність нижче за середню, тому рівень відсоткової ставки буде спиратися на рівень рентабельності фірми – 10%;

2) авансовий платіж буде розрахований у розмірі 15 %, страхові платежі та комісія взяті за аналогічними показниками КП «Приватбанку»;

3) термін кредиту повинен становити 6 років (відповідно до пропозиції 2).

Таблиця 1

Формування ціни довгострокового кредиту

Складові елементи вартості кредиту	Згідно пропозицій	КБ «Приватбанк»
Сума кредиту, грн.	500 000	500 000
Проценти на рік, %	10	12
Проценти за весь період, грн.	$(500\,000 * 0,1) * 6 = 300\,000$	360 000
Одноразова комісія, грн.	$(500\,000 * 0,01) = 5\,000$	5 000
Страховка, грн.	$(500\,000 * 0,031) = 15\,500$	15 500
Авансовий платіж, грн.	$(500\,000 * 0,15) = 75\,000$	150 000
Разом, без авансового платежу, грн.	320 000	380 000
Річна сума до сплати, з урахуванням авансового платежу, грн.	$(500\,000 + 320\,000 - 75\,000) / 6 = 124\,166,6$	121 666,6

Розрахунки автора

Висновки. Наведені вище пропозиції надають змогу зменшити загальну вартість кредиту, у порівнянні з КБ «Приватбанк» на 60 тис. грн., при незначному зростанні річної суми до сплати у розмірі 2500 грн. Це пов'язано зі зменшенням авансованого платежу, що робить кредитний продукт більш доступнішим. Запропонований платіжний календар дає змогу зменшити навантаження на підприємства в період відсутності позитивних грошових потоків, та максимізує їх у період максимальних надходжень на підприємство.

Література.

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
2. Путеводитель в мире бизнес-финансов [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.prostobiz.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>